KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 30.10.2006
KOM(2006) 643 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Provádění směrnice 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ

1. ÚVOD

Před šesti lety byly přijaty právní předpisy ES, jejichž cílem je odstranit diskriminaci na základě rasového nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo světového názoru, zdravotního postižení, věku a sexuální orientace. Tyto právní předpisy zásadním způsobem ovlivnily zvýšení úrovně ochrany proti diskriminaci lidí žijících v EU. V některých členských státech však došlo k prodlení při převedení těchto pravidel do vnitrostátního práva a je zapotřebí vyvinout další úsilí, aby bylo zajištěno účinné provádění a vynucování právních předpisů.

Tato zpráva se zabývá směrnicí 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ[1]. Jedná se o první směrnici schválenou jednomyslně Radou podle nového článku 13 Smlouvy o založení Evropského společenství, která vstoupila v platnost dne 1. května 1999. Komise ji předložila v listopadu roku 1999 v rámci souboru návrhů, který obsahoval návrh druhé směrnice o diskriminaci na základě náboženského vyznání a světového názoru, zdravotního postižení, věku a sexuální orientace a akční program, kterým se poskytují finanční prostředky pro činnosti zaměřené na boj proti diskriminaci.

Cílem této zprávy je spíše vyzdvihnout některé zvlášť problematické nebo významné aspekty a stanovit osvědčené postupy, než se podrobně zabývat převedením jednotlivých ustanovení směrnice 2000/43/EC do vnitrostátního práva členských států. Zaměřuje se na dopad směrnice, problémy spojené s převedením do vnitrostátního práva, šíření informací, výkon práv, roli subjektů na podporu rovného zacházení, roli sociálních partnerů a nevládních organizací, pozitivní akce a doporučení do budoucna.

V souladu s článkem 17 uvedené směrnice byly členské státy povinny sdělit Komisi do 19. července 2005 informace nezbytné k vypracování této zprávy. Přestože byly v květnu 2005 členské státy upomenuty, řada z nich tuto lhůtu zmeškala a některé neodpověděly vůbec. Do prosince 2005 žádné informace nepředložilo Rakousko, Polsko, Spojené království, Francie, Německo, Litva, Portugalsko a ani žádní sociální partneři kromě EKOS. Komise konzultovala Evropské středisko pro sledování rasismu a xenofobie (EUMC), sociální partnery[2] a organizace občanské společnosti[3]. Informace poskytla rovněž řada subjektů na podporu rovného zacházení.

2. DOPAD SMĚRNICE 2000/43/ES

Zatímco směrnice 2000/43/ES vycházela z některých koncepcí právních předpisů ES o zákazu diskriminace na základě pohlaví a státní příslušnosti, konečný text přijatý Radou přináší v mnoha směrech nové prvky. Vedle skutečnosti, že je použitelná na **všechny** osoby, rozšířila směrnice rozsah ochrany proti diskriminaci výrazně nad rámec tradiční oblasti zaměstnanosti – např. na oblast sociálních výhod, zdravotní péče, vzdělávání a, což je klíčové,

---

1 Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22.

2 Evropská konfederace odborových svazů (EKOS), Evropská unie konfederací průmyslu a zaměstnavatelů (UNICE), Evropské středisko podniků s veřejnou účastí a podniků obecného ekonomického zájmu (CEEP), Evropská manažerská konfederace (CEC), Evropské sdružení řemesel a malých a středních podniků (UEAPME) a EUROCADRES (zastupující manažery).

3 Sociální platforma sociálních nevládních organizací, Evropská síť proti rasismu (ENAR), Evropské fórum zdravotně postižených (EDF), Mezinárodní asociace lesbiček a gayů (ILGA), Platforma AGE a Evropské středisko pro práva Romů.

na přístup ke zboží a službám poskytovaným veřejnosti, včetně bydlení. V některých členských státech se vyskytly problémy týkající se rozdělení mezi veřejnou a soukromou sférou a vnímání zásahů do svobody rozhodování nebo do smluvní svobody. Pokud jsou zboží, služby nebo pracovní příležitosti inzerovány, a to i pokud by se tak dělo pouze prostřednictvím vývěsky, jsou přístupné veřejnosti a spadají tudíž do působnosti uvedené směrnice.

Směrnice 2000/43/ES obsahuje jasné a podrobné definice diskriminace. Zatímco definice přímé diskriminace stanovená ve směrnici vychází z právních předpisů upravujících oblast diskriminace na základě pohlaví[4], základem pro definici nepřímé diskriminace byla judikatura Evropského soudního dvora týkající se volného pohybu pracovníků[5]. Za diskriminaci se považuje jak obtěžování, tak chování spočívající v navádění k diskriminaci. Je třeba připomenout, že požadavek zajištění ochrany před pronásledováním, který je klíčový pro to, aby se mohly dotčené osoby domáhat svých práv, je použitelný na všechny čtyři druhy diskriminace – přímou a nepřímou diskriminaci, obtěžování a navádění k diskriminaci.

Členské státy byly povinny zavést podrobná ustanovení uvedená ve směrnici týkající se výkonu práv, včetně požadavku, že důkazní břemeno nese žalovaná strana, jakmile údajná oběť uvedla skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k diskriminaci. Přestože členské státy se již s touto povinností setkaly ve smyslu diskriminace mezi muži a ženami v oblasti zaměstnanosti, směrnice 2000/43/ES rozšiřuje působnost předpisů o důkazním břemenu na nové oblasti, např. na přístup ke zboží a službám.

Směrnice nově stanovila členským státům povinnost vytvořit subjekt pověřený podporou rovného zacházení se všemi osobami bez diskriminace na základě rasového nebo etnického původu (pokud již takový subjekt v daném státě neexistoval). Několik členských států vhodně rozšířilo působnost svých subjektů na podporu rovného zacházení tak, aby mohly řešit i diskriminaci z jiných důvodů, než je rasový nebo etnický původ (viz níže, čl. 3.2 o roli subjektů na podporu rovného zacházení.).

Všechny státy, včetně těch, které již dlouhou dobu používají právní předpisy proti diskriminaci na základě rasového původu, musely provést některé změny vnitrostátního práva, aby dodržely ustanovení uvedené směrnice (např. Spojené království změnilo definici nepřímé diskriminace a obtěžování). Některé členské státy přijaly nové souhrnné právní předpisy proti diskriminaci, přestože řada ústav členských států obsahuje protidiskriminační ustanovení, stejně jako jejich občanskoprávní a trestněprávní předpisy, a z tohoto důvodu může být obtížné určit příslušný postup.

Pro některé z deseti nových členských států EU byla myšlenka ochrany jednotlivců proti diskriminaci na základě „rasového nebo etnického původu“ výrazně odlišná od jejich politiky zaměřené na uznání a ochranu práv „národnostních“ menšin[6].

Další zjištěné problémy se týkaly základních otázek, jako je např. definice přímé a nepřímé diskriminace a obtěžování ve vnitrostátním právu, které jsou v některých případech podstatně odlišné od definic stanovených ve směrnici. Zdá se, že některé členské státy umožňují

---

4 Směrnice 97/80/ES ze dne 15. prosince 1997 o důkazním břemenu v případech diskriminace na základě pohlaví (Úř. věst. L14 z 20.1.1998, s. 6).

5 Věc C-237/94, OFlynn, Evropský soudní dvůr 1996 I-02617 – směrnice 2002/73/ES nyní obsahuje tuto definici diskriminace na základě pohlaví (Úř. věst. L 269 ze dne 5.10.2002, s. 15).

6 Například maďarská a italská menšina ve Slovinsku.

výjimky ze zásady nediskriminace, které mají širší působnost než výjimky přípustné podle směrnice. Řada problémů se týká výkonu práv obětí diskriminace, např. nesprávného převedení předpisů o důkazním břemenu, práv sdružení na pomoc obětem diskriminace a sankcí a opravných prostředků.

V některých případech členské státy oznámily Komisi opatření, kterými se provádí směrnice 2000/43/ES v rámci vnitrostátního práva, velmi opožděně, nebo neposkytly žádné informace. Komise proto zahájila proti těmto státům řízení pro porušení povinnosti podle článku 226 Smlouvy o ES, které bylo většinou ukončeno poté, co vstoupily v platnost nezbytné právní předpisy. Pouze čtyři případy členských států byly předány k řešení Evropskému soudnímu dvoru[7], který rozhodl, že u nich došlo k porušení povinností vyplývajících ze Smlouvy tím, že plně nepřevedly směrnici do svého vnitrostátního práva. Dva členské státy (Německo a Lucembursko) dosud nepředložily Komisi žádné právní předpisy převádějící směrnici do vnitrostátního práva.

Komise přezkoumává vnitrostátní právní opatření oznámená členskými státy, aby posoudila jejich soulad se směrnicí a zajistila, že oběti diskriminace mohou vykonávat práva, která jsou jim udělena. Poté podnikne nezbytné kroky k zajištění úplného a správného převedení směrnice do vnitrostátního práva.

Další informace o převedení směrnice 2000/43/ES do vnitrostátního práva v každém členském státě spolu s odkazy na publikace, vnitrostátní právní předpisy a subjekty na podporu rovného zacházení jsou zveřejněny na následující adrese (http://europa.eu.int/comm/antidiscrimination).

3. KLÍČOVÉ OTÁZKY

3.1 Právo na nápravu

Z informací poskytnutých nevládními organizacemi a vládami je zřejmé, že mnoho obětí diskriminace nepředkládá své stížnosti soudu z důvodu nákladů a obavy z pronásledování. Oběti diskriminace se častěji obrací na nevládní organizace nebo na subjekt na podporu rovného zacházení, které jim jsou obvykle schopny včas a zdarma poskytnout radu a informace.

Ustanovení čl. 7 odst. 2 uvedené směrnice stanoví, že sdružením musí být umožněno pomoci obětem diskriminace zahájit soudní řízení, avšak členský stát může určit, která sdružení mají oprávněný zájem na takovém úkonu. Ve většině členských států mohou asociace poskytovat pomoc obětem nebo je zastupovat u soudu, některé země však stanovily přísná pravidla upravující činnost sdružení v této oblasti.

Ze statistických údajů předložených členskými státy a subjekty na podporu rovného zacházení vyplývá, že většina stížností na diskriminaci předložených vnitrostátním soudům a/nebo subjektům na podporu rovného zacházení se týká zaměstnanosti, následují stížnosti ohledně poskytování zboží a služeb a bydlení. Ve většině z deseti nových členských států EU předložené statistiky ukazují, že ve stížnostech jsou nejčastěji zastoupenou skupinou Romové. Stížnosti předkládané kočovnými společenstvími jsou rovněž časté v Irsku. Počet případů

[7] Rozsudek proti Lucembursku ve věci C-320/04 a Finsku ve věci C-329/04 ze dne 22.2.2005, rozsudek proti Německu ve věci C-329/4 ze dne 28.4.2005, rozsudek proti Rakousku ve věci C-335/04 ze dne 4.5.2005.

předložených Romy naznačuje, že směrnice je úspěšně využívána v boji proti diskriminaci tohoto etnika.

3.2. Subjekty na podporu rovného zacházení

Přestože v řadě členských států již působily subjekty na podporu rovného zacházení, většina států buď vytvořila nový subjekt nebo rozšířila působnost subjektu stávajícího. Některé členské státy (Belgie, Kypr, Švédsko, Irsko a Nizozemsko) přijaly opatření nad rámec požadavků směrnice 2000/43/ES, když vytvořily subjekty na podporu rovného zacházení, které řeší *veškeré* důvody diskriminace upravené právními předpisy EU proti diskriminaci a/nebo obecnějšími nástroji na ochranu lidských práv. Směrnice stanoví minimální požadavek, že příslušný subjekt musí být schopen poskytovat nezávislou pomoc obětem diskriminace, připravovat nezávislé studie týkající se diskriminace, zveřejňovat nezávislé zprávy a přijímat doporučení v otázkách diskriminace.

Subjekty na podporu rovného zacházení v členských státech zahrnují úřad veřejného ochránce práv, inspektoráty práce a pracovní komise, které někdy sdílejí úkoly stanovené směrnicí. V Řecku například inspektorát práce odpovídá za podporu rovného zacházení v zaměstnání, zatímco veřejný ochránce práv řeší záležitosti mimo oblast zaměstnanosti, připravuje zprávy a vydává doporučení. Na Kypru, ve Slovinsku a v Rakousku je poskytováním pomoci jednotlivým obětem diskriminace pověřen spíše zvláštní právní zástupce než subjekt na podporu rovného zacházení.

Z předložených informací je zřejmé, že subjekty na podporu rovného zacházení poskytují právní pomoc jednotlivým obětem diskriminace, avšak zastupují pouze malé množství případů u soudu. Případy jsou vybírány na základě významu sporné právní otázky, dostupnosti jiné pomoci pro oběť (např. ze strany odborů nebo jiného sdružení) a samozřejmě na základě dostupných finančních a lidských zdrojů příslušného subjektu. Jasným cílem řady subjektů na podporu rovného zacházení je především podpora strategických soudních sporů. Jednou z dalších funkcí vykonávaných subjekty na podporu rovného zacházení je vydávání stanovisek na žádost jednotlivců nebo právnických osob ohledně otázky, zda konkrétní postup je v souladu s vnitrostátními právními předpisy o nediskriminaci. Ve většině zemí není stanovisko subjektu na podporu rovného zacházení právně závazné, je však obvykle obecně respektováno. Dotčená osoba se v každém případě může obrátit na soud, aby získala právně závazné rozhodnutí. V Dánsku platí, že pokud subjekt na podporu rovného zacházení zjistí protiprávní diskriminaci, může doporučit poskytnutí právní pomoci, aby se mohl stěžovatel obrátit na soud a nemusel hradit související náklady.

V některých členských státech je spíše zdůrazňována podpora rovných příležitostí a předcházení diskriminaci než poskytování právní podpory jednotlivým stěžovatelům. Příkladem subjektu pověřeného širokou škálou činností v oblasti veřejné informovanosti je finský ochránce práv menšin. V Belgii, na Kypru a ve Spojeném království zveřejňuje vláda a/nebo subjekt na podporu rovného zacházení zvláštní pokyny pro zaměstnavatele, nejen aby jim pomohl plnit jejich zákonem stanovené povinnosti, ale rovněž aby zvýšil jejich obecnou informovanost o způsobu řešení problémů spojených s diskriminací.

Fungování subjektu na podporu rovného zacházení je ovlivněno způsobem jeho financování (finanční a lidské zdroje přidělované subjektům na podporu rovného zacházení v jednotlivých členských státech se podstatně liší). Další problém vzniká v členských státech, jež mají federální a regionální vládními struktury. Jestliže subjekt na podporu rovného zacházení

existuje pouze na jedné z těchto úrovní, nemá pravomoc zasahovat do záležitostí spadajících do působnosti druhého subjektu.

3.3. Šíření informací

Význam informací o právu na nediskriminaci byl klíčovým zjištěním, které vyplynulo z veřejných konzultací uspořádaných Komisí v roce 2004 v souvislosti s vydáním zelené knihy o *Rovnosti a nediskriminaci v rozšířené EU*[8]. Nemá smysl chránit zákonná práva lidí, pokud o nich neví, což se uznává v článku 10 směrnice, který stanoví, že členské státy zajistí, aby s předpisy přijatými k provedení této směrnice byly seznámeny všechny dotčené osoby.

Není k dispozici dostatek informací o tom, jak byla tato povinnost splněna. Nicméně byla provedena řada zajímavých iniciativ, včetně telefonní horké linky v Nizozemsku. V Portugalsku bylo oznámení o nových právech povinně vyvěšeno na každém pracovišti. Ve svých sděleních Komisi členské státy poukazovaly na akční program Společenství pro boj s diskriminací, zejména na informační kampaň spojenou s tímto programem. Na jeho základě se v řadě členských států konaly konference o boji proti diskriminaci, byly publikovány příručky, CD a letáky, byla zorganizována cesta informačního kamionu s názvem "Za rozmanitost" a byly financovány další aktivity, například romský maratón, jehož heslem bylo „Běžím proti rasismu“. Webová stránka finské informační kampaně dosáhla velké obliby a 10 000 návštěv za měsíc. Komise financovala řadu projektů zaměřených na školení zástupců nevládních organizací, právníků a soudců z členských států (a kandidátských zemí) o směrnicích proti diskriminaci.[9]

3.4. Role sociálních partnerů a nevládních organizací

Směrnice zdůrazňuje možnou roli sociálních partnerů při podpoře rovného zacházení. Článek 11 vyžaduje, aby členské státy podporovaly dialog mezi sociálními partnery, aby bylo podporováno rovné zacházení včetně kolektivních smluv, kodexů chování a výměny osvědčených postupů. Z informací poskytnutých členskými státy je zřejmé, že tuto povinnost plní různými způsoby. Některé členské státy (např. Nizozemsko) poskytují dotace na projekty organizované odbory ve spolupráci s etnickými menšinami nebo zaměřené na podporu rozmanitosti. V Belgii se do kolektivních smluv začleňují doložky o nediskriminaci a jsou zavedeným prostředkem boje proti diskriminaci. V Itálii provádí subjekt na podporu rovného zacházení UNAR školení zástupců sdružení zaměstnavatelů a odborů zaměřená na boj proti diskriminaci a podporu rozmanitosti.

Obecně řečeno,v některých členských státech se tradičně uplatňuje role sociálních partnerů při vyjednávání o antidiskriminační politice a právních předpisech v rámci dlouhodobé pevné struktury konzultací, jako je např. dánský nebo lotyšský tripartitní systém. V ostatních státech je sice případně stanovena povinnost konzultovat sociální partnery ohledně právních předpisů v sociální oblasti, ti se však aktivně nepodílejí na prosazování politiky boje proti diskriminaci.

Podle zjištění EKOS panuje trend, kdy vlády upřednostňují dialog o otázkách boje proti diskriminaci s nevládními organizacemi před dialogem se sociálními partnery, přestože z informací obdržených od členských států vyplývá, že situace není jednoznačná.

---

[8] KOM(2004) 379 v konečném znění.

[9] Viz např. www.era.int.

Odborům rovněž přísluší jednoznačná úloha při poskytování pomoci jejich členům v souvislosti s podáváním stížností na diskriminaci podle čl. 7 odst. 2 směrnice. V Portugalsku je právo zastupovat zaměstnance v řízení o nediskriminaci omezeno na odbory a ve Švédsku jsou odbory hlavním subjektem oprávněným podat žalobu.

3.5. Zohlednění rovných příležitostí pro ženy a muže ve všech oblastech a vícenásobná diskriminace

Přestože Komise výslovně vyzvala členské státy, aby jí poskytly informace o zohlednění rovných příležitostí pro ženy a muže (v souladu s čl. 17 odst. 2 směrnice), učinilo tak pouze několik málo států. EKOS zaznamenala, že členské státy se při provádění směrnice 2000/43/ES do svých právních řádů zřejmě systematicky nezabývaly zohledněním rovných příležitostí pro ženy a muže. Ve Slovinsku se zpracování návrhu zákona o rovném zacházení účastnil odborník na diskriminaci na základě pohlaví a dánský ministr pro rovné postavení žen a mužů prosazoval v roce 2005 rovné zacházení s národnostními menšinami.

Platforma AGE upozornila na riziko vícenásobné diskriminace, které čelí starší ženy pocházející z národnostních menšin, a ILGA zdůrazňovala zvláště problém složitého překrývání náboženského vyznání a sexuální orientace. EUMC upozornilo na trend vytváření jediného subjektu pro rovné zacházení, který se zabývá všemi důvody diskriminace, a je tak lépe schopen řešit případy vícenásobné diskriminace, avšak je s ním spojeno riziko, že některé druhy diskriminace budou zanedbány, pokud nedojde k navýšení zdrojů. EUMC se zabývalo především dopadem směrnice v oblasti dostupnosti zdravotní péče pro romské ženy.

Komise si je vědoma do značné míry neřešeného problému vícenásobné diskriminace a v rámci svého pracovního programu na rok 2006 zahájila studii k této problematice, která se zaměří na kroky, které členské státy podnikly v této oblasti, a bude obsahovat příslušná doporučení.

3.6. Pozitivní akce

Jak uvedla Komise ve svém sdělení o nediskriminaci a rovných příležitostech pro všechny[10], setkávají se některé skupiny osob s takovými dlouhodobými a přetrvávajícími nevýhodami, že zákonem stanovené právo na nediskriminaci není dostatečné a bude případně nutné přijmout pozitivní opatření zaměřená na zlepšení rovných příležitostí.

Článek 5 uvedené směrnice stanoví, že pro zajištění úplné rovnosti v praxi nemá v žádném členském státě být zásada rovného zacházení překážkou zachování nebo přijímání zvláštních opatření na předcházení nevýhodám souvisejícím s rasovým nebo etnickým původem a na jejich vyrovnání. V tomto ohledu je vhodné zdůraznit rozdíl mezi pozitivní akcí, která je dovolena, a opatřeními tzv. „pozitivní diskriminace“, která nejsou v souladu se směrnicí.

Na jedné straně se opatření v rámci pozitivní akce zaměřují na zajištění úplné rovnosti v praxi tím, že předcházejí nevýhodám spojeným s rasovým nebo etnickým původem nebo je vyrovnávají. Tato opatření mohou zahrnovat např. poskytování zvláštní odborné přípravy lidem ze skupin, které k němu obvykle nemají přístup, nebo provádění konkrétních kroků zajišťujících plnou informovanost některých rasových a etnických skupin o nabízených pracovních příležitostech, včetně např. uveřejňování inzerátů v publikacích zaměřených na

[10] KOM(2005)224.

tyto skupiny[11]. Na druhé straně opatření v rámci „pozitivní diskriminace“ dávají členům konkrétních skupin automatickou a absolutní přednost (například co se týče přístupu k zaměstnání) před jinými pouze z důvodu jejich příslušnosti k této skupině.

Přístup k pozitivní akci se v jednotlivých členských státech výrazně liší. V Nizozemsku je dovolena, pouze pokud se prokáže strukturální diskriminace na základě sexuální orientace, rasového původu či zdravotního postižení. Na Slovensku je pozitivní akce vnímána jako prostředek k boji proti sociálnímu vyloučení Romů, což je kontroverzní přístup, jenž byl napaden před Ústavním soudem, který rozhodl, že je protiústavní[12]. Program pozitivní akce pro romské etnikum je uplatňován rovněž ve Španělsku. Ve Finsku je pozitivní akce uznávána konkrétně ve vztahu k Saamům. ENAR vyzývá k posílení ustanovení o pozitivní akci tak, aby byla povinná pro nejohroženější skupiny. V Maďarsku jsou romským studentům udělována zvláštní stipendia, jež jim mají pomoci dosáhnout středoškolského a vysokoškolského vzdělání.

Řada členských států (Česká republika, Finsko, Irsko a Kypr) uplatňuje zvláštní opatření v souvislosti se školením policie o boji proti diskriminaci a v souvislosti se školením o rozmanitosti. V některých zemích je uplatňována pozitivní podpora rovného zacházení. Ve Spojeném království a Finsku jsou státní orgány ze zákona povinny aktivně podporovat rovné zacházení. Podle irské judikatury mohou zaměstnavatelé přijímat pozitivní opatření, aby zajistili, že neuplatňují diskriminaci ve vztahu ke konkrétním zaměstnancům na základě rasového původu, např. pokud by vzhledem k jazykovému a/nebo kulturnímu prostředí, ze kterého pocházejí, byli jen obtížně schopni porozumět svým právům[13].

ZÁVĚR

Směrnice 2000/43/ES představuje významný pokrok v boji proti rasové diskriminaci v EU. Přestože všechny členské státy již uplatňovaly některé právní požadavky ve vztahu k rovnému zacházení a nediskriminaci, většina z nich byla v rámci převedení směrnice 2000/43/ES do vnitrostátního práva nucena přijmout poměrně rozsáhlé změny stávajících právních předpisů nebo celé nové zákony. Tím může být vysvětleno prodlení při převádění směrnice do vnitrostátního práva v řadě členských států; většina z nich tak však učinila.

Nový právní rámec platí pouze o něco déle než tři roky, což není dostatečně dlouhá doba, aby bylo možné plně posoudit jeho dopad nebo potenciál. Dosud vnitrostátní soudy nepředložily Evropskému soudnímu dvoru v rámci řízení o předběžné otázce žádnou věc, přičemž pouze Evropský soudní dvůr může vydat konečné pokyny k výkladu jednotlivých ustanovení směrnice. Na základě budoucích rozsudků budou moci členské státy zajistit jednoznačnou a jednotnou ochranu proti diskriminaci na celém území Evropské unie.

Článek 17 směrnice 2000/43/ES stanoví, že zpráva Evropské komise o provádění směrnice „zahrnuje, je-li to nezbytné, návrhy na přezkoumání a aktualizaci této směrnice”. V současnosti nepovažuje Komise předložení takových návrhů za potřebné. K tomuto závěru dospěla na základě nedostatku zkušeností s prováděním směrnice po jejím vstupu v platnost a chybějící judikatury Evropského soudního dvora.

---

11 Viz analogicky rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 29. března 2000 ve věci C-185/97, Coote.

12 Rozsudek ze dne 18. 10. 2004 (PL.US8/04).

13 Campbell Catering Ltd v Rasaq.

V příštích letech bude nutné zajistit úplné a účinné převedení směrnice 2000/43/ES do vnitrostátního práva a její provádění a vynucování. V tomto rámci bude třeba vytvořit mechanismy a metody sledování a podávání zpráv o dopadu vnitrostátních prováděcích opatření. V této souvislosti bude třeba vypracovat statistické podklady a další ukazatele. Řádné sledování použití příslušných právních předpisů Společenství by však mohlo být omezeno z důvodu nedostatku údajů o etnických menšinách ve většině členských států.

Objevily se námitky proti shromažďování těchto údajů odůvodněné skutečností, že by tím byla porušena příslušná ustanovení směrnice EU o ochraně údajů[14]. Toto tvrzení však nezohledňuje skutečný stav věcí. Směrnice obecně zakazuje zpracování citlivých osobních údajů. Jsou však stanoveny některé výjimky z tohoto pravidla, včetně případů, kdy „*subjekt údajů udělí výslovný souhlas k takovému zpracování*“[15]; nebo „*zpracování je nezbytné pro dodržení povinností a zvláštních práv správce v oblasti pracovního práva*“[16] Dále, „*jsou-li poskytnuta vhodná ochranná opatření, mohou členské státy stanovit z důvodu významného veřejného zájmu výjimky*”[17]. Je tedy na členském státu, aby rozhodl, zda mají či nemají být shromažďovány údaje o etnickém původu za účelem zpracování statistik pro boj proti diskriminaci, za předpokladu, že jsou dodržována ochranná opatření stanovená ve směrnici o ochraně údajů.

Komise rovněž uznává, že samotný právní předpis není dostatečným prostředkem k zabránění diskriminaci a podpoře rovného zacházení. Ve svém sdělení *Rámcová strategie pro nediskriminaci a rovné příležitosti pro všechny* přijatém v červnu 2005[18] stanovila řadu návrhů na další opatření v této oblasti. Zejména rok 2007 byl vyhlášen evropským rokem rovných příležitostí pro všechny, představuje velmi účinný způsob zvyšování povědomí o nediskriminaci a je podnětem k činnosti na vnitrostátní úrovni. Řádně prováděná a vynucovaná směrnice společně s doplňujícími politickými opatřeními na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU je klíčovým prostředkem k omezení diskriminace na základě rasového nebo etnického původu.

---

14 Směrnice 95/46/ES, Úř. věst. 281 ze dne 23.11.1995, s. 31.
15 Tamtéž, čl. 8 odst. 2 písm. a).
16 Tamtéž, čl. 8 odst. 2 písm. b). Viz rovněž čl. 8 odst. 4.
17 Tamtéž, čl. 8 odst. 4 .
18 KOM (2005) 224 v konečném znění ze dne 1. června 2005.